

Kwartelkoningen 2014

Crexmail 3 – 23 juli 2014

Wederom een matig jaar!

De laatste roepende vogels

Beste Crex-teller,

In de afgelopen weken is de roepactiviteit sterk afgenomen. De adulte vogels zitten aan het eind van het broedseizoen. Na 1 of 2 broedsels komen de vogels in de vleugelrui waardoor ze ongeveer 2 weken niet kunnen vliegen. Dan is het ook beter om niet te laten horen waar je zit. Geef ook de komende tijd je waarnemingen door. Zo is het interessant om te posten bij het maaien (van binnen naar buiten!) van de uitgestelde percelen om te zien of er oude en/of jonge vogels uit tevoorschijn komen. Daarnaast worden tijdens de najaarstrek (augustus-oktober) ook jaarlijks Kwartelkoningen gezien.

Mager jaar

Het aantal Kwartelkoningen zal dit jaar niet veel hoger uitkomen dan ruim 100 roepende mannetjes. Heel veel veranderd is er dus niet ten opzichte van de 105 territoria in 2013. Wel viel op dat de aanwezigheid sterk gepiekt was. Na een relatief late aankomst half mei, bereikten de aantallen al begin juni hun maximum. Na 15 juni nam het aantal meldingen heel snel af. In 2013 zagen we al een vergelijkbaar verschijnsel en was het verschil tussen de eerste en tweede telling zo mogelijk nog groter (figuur 1). De sterke nadruk op de eerste helft van het broedseizoen wijst er op dat er dit jaar weinig tweede broedsels en/of immigratie van elders hebben plaatsgevonden. Of Nederland daar een uitzondering op is valt nog te bezien, want in enkele gebieden in Duitsland arriveerden eind juni juist wel de nodige extra Kwartelkoningen wat suggereert dat in die tijd wel degelijk vogels in beweging waren. Waren de terreinomstandigheden in Nederland niet meer geschikt? Zoals gebruikelijk blijft het bij Kwartelkoningen een beetje speculeren over de oorzaken van aantallen en verspreiding. Factoren die zouden kunnen spelen zijn bijv. na-ijleffecten van het zomer-hoogwater in de Grote Rivieren begin juni vorig jaar en het vroege vegetatiesseizoen, in mei al veel meer gemaaid, in het afgelopen voorjaar.

Afwijkende verspreiding

Mogelijk nog opvallender als het seizoensverloop is de verspreiding dit jaar. Van de tot dusverre gemelde vogels bevonden zich 46 in de provincie Groningen: bijna de helft (45%) van de landelijke populatie. Vooral het Oldambt was dit jaar goed bezet (27 territoria), maar ook elders in de provincie waren er clusters van roepende mannetjes bij Den Andel (4) en in Polder Oude Riet (4), alsmede solitaire roepende vogels op verschillende ongebruikelijke locaties (bijv. Harkstede en Loppersum). Opvallend afwezig waren Kwartelkoningen echter in het Lauwersmeer bij Zoutkamp.

Tegenover de concentratie in Groningen staat een zeer ijle bezetting van het rivierengebied. De meeste waarnemers verzamelden hier nultellingen. Langs de IJssel werden nog de meeste gehoord (8) maar langs Rijn (1) en Waal (2) was de soort nauwelijks aanwezig. Een positieve uitzondering vormt het mondingsgebied van de Vecht met het Zwarte Water, waar in de afgelopen jaren stevast Kwartelkoningen roepen in de percelen die door Landschap Overijssel worden beheerd (nu 3) en Staatsbosbeheer (1). Net als in voorgaande jaren doken een paar vogels op zeer ongewone locaties op, met als meest opmerkelijk voorbeeld een roepende Kwartelkoning in een akker in Zeeuws-Vlaanderen, buiten het eigenlijke verspreidingsgebied in Nederland.

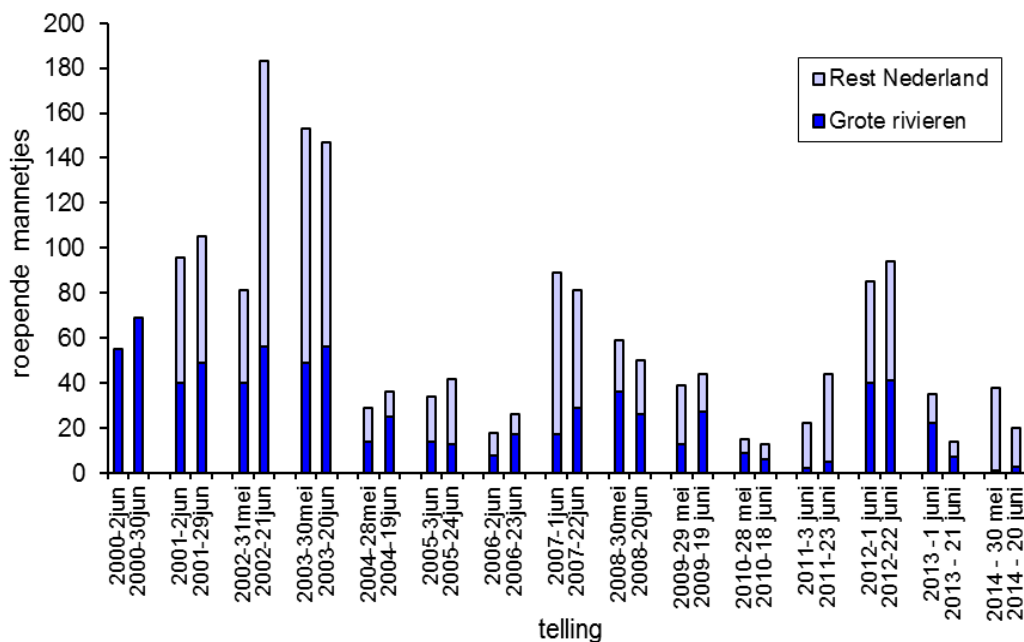
Maatregelen succesvol

Door de concentratie in Groningen komen dit jaar veel broedsels voor in akkergewassen. Bij de vroege vestiging in mei en begin juni zullen deze vogels naar verwachting weinig hinder ondervinden van oogstwerkzaamheden. Bij de 9 vestigingen in (de buurt van) akkerranden of natuurbraakpercelen kon het maaien in overleg met de agrarische natuurvereniging ter plaatse worden uitgesteld tot 1 augustus. In de graslanden (meestal in beheer bij terreinbeheerder) konden vrijwel alle vogels eveneens worden beschermd, of bevonden ze zich in percelen die laat worden gemaaid. In het rivierengebied konden de meeste roeplekken beschermd worden. Bij 2 lukte dat niet omdat de tijd tussen het vaststellen en het maaien te kort was.

Op de volgende 3 pagina's staan de aantallen per gebied. Aanvullingen of wijzigingen ontvangen we graag. Tot slot willen we je bedanken voor je inzet!!!

Jan Schoppers 06-11241530 jan.schoppers@sovon.nl

Kees Koffijberg kees.koffijberg@sovon.nl

Figuur 1. Aantalsverloop van Kwartelkoningen tijdens de twee landelijke simultaantellingen sinds 2000. Er is onderscheid gemaakt tussen de Grote Rivieren en de rest van Nederland.

Aantal Kwartelkoningen en Porseleinhoentjes per gebied en regio in 2014

Regio/prov.	Gebied	Kwartelkoning					Porseleinhoen		
		<30mei	30/31mei	>juni<	20/21juni	>23 juni	max/tot	11mei	20/21
Rijn	Bijenw aard, Spijk		0		0		0		VWG Arnhem eo
	Bijland		0		0		0		VWG Arnhem eo
	Rijnstrangen		0		0		0		VWG Arnhem eo
	Ang.- en Doornburgsche Buitenpolder		0		0		0		Vincent de Boer
	Loow aard		0		0		0		Vincent de Boer
	Huissense Waarden		0		0		0		Vincent de Boer
	Meinersw ijk		0		0		0		VWG Arnhem eo, Jan Floor
	Arnhem-brug Heteren N+Z		0		0		0		Jasja Dekker
	Randw ijk		0		0		0		Maurits Gleichman
	Klaverw aard, Wolfsw aard		0		0		0		
	Noordberg/Juffers- Penkumsew aard		0		0		0		Maurits Gleichman, Harm Hofman
	Bovenste polder onder Wageningen		0		0		0		Maurits Gleichman ea
	Blauw e Kamer		0		0		0		Maurits Gleichman ea
	Elster Buitenw aard		0		0		0		
	Tollenw aard, Ingensche Waard		0		0		0		Jan Schoppers
	Amerongse Bovenpolder		0	1	0		1		Joop Barends, Ton Jansen
	Mauriksche- en Ecksche Waarden		0		0		0		Vincent de Boer
	Lasarus- en Beusichemsche Waard		0		0		0		NVWC
	Steenw aard		0		0		0		NVWC
	Honsw ijkse Waarden		0		0		0		NVWC
	uiterw aarden Nieuw egein-Schoonhoven		0		0		0		Arjan Boele
	Polder Eendracht		0		0		0		Arjan Boele
	totaal Rijn		0	0	1	0	0	1	0
Waal	Klompw aard		0		0		0		VWG Rijk van Nijmegen
	Gentse Polder		0		0		0		VWG Rijk van Nijmegen
	Bermelsche Polder		0		0		0		VWG Rijk van Nijmegen
	Milingerw aard		0		0		0		VWG Rijk van Nijmegen
	Erlecomsche Waard		0		0		0		VWG Rijk van Nijmegen
	Oude Waal, Groenlanden		0		0		0		Chris van Turnhout
	Bisonbaai		0		0		0		Chris van Turnhout
	Lentse Waard		0		0		0		VWG Rijk van Nijmegen
	Oosterhoutse Waarden		0		0		0		VWG Rijk van Nijmegen
	Weurt (centrale)		0		0		0		Peter Hoppenbrouwers
	Hiensche en Ochtensche Uiterw aarden		0		0		0		
	Wingssensew aarden		0		0		0		
	Afferdensch- en Deestsche Waarden		0		0		0		Joep Hooijmans
	Drutensche Waarden		0		0		0		Joep Hooijmans
	Willemspolder		0		0		0		
	Wamelsche- en Dreumelsche Waarden		0		0		0		Eric Janssen
	Heerew aarden		0		0		0		David Spelt, Els Barry, Hans de Boer
	Passew aay		0		0		0		David Spelt, Els Barry, Hans de Boer
	Stiftische Uiterw aarden		0		1		1		David Spelt, Els Barry, Hans de Boer
	Variksche Plaat		0		0		0		David Spelt, Els Barry, Hans de Boer
	Varik (w aalbanddijk)		0		0		0		David Spelt, Els Barry, Hans de Boer
	Heesselsche Uiterw aarden		0		0		0		David Spelt, Els Barry, Hans de Boer
	Rijsw aard		0		0		0		David Spelt, Els Barry, Hans de Boer
	Hurw enensche Uiterw aarden		-		-		0		
	Gamerensche en Breemw aard		0		0		0		Roel Meijer
	Crobsche Waard - Gorinchem		0		0		0		Roel Meijer
	Benedenw aarden Brakel		-		-		0		
	Slot Loevestein		-		-		0		
	Vuren uiterw aard		0		0		0		Roel Meijer
	Groesplaat, Oudendijk		0		0		0		Ernst-Jan Van Haften
	Sliedrechtse Biesbosch		0		0		0		Albert de Jong
	totaal Waal		0	0	0	1	1	2	0

Ussel	Stadsblokken - Velper aard		0	0	0				Hans Quaden
	Vaalw aard	1	0	0	0	1			Jos Rademakers, Jan Schoppers
	Havikerw aard & uiterw aard Rheden		0	0	0	0			Jan Schoppers
	Fraterw aard		0	0	0	0			Jan Schoppers
	Olburgen		0	0	0	0			Jan Schoppers
	Brummense uiterw aard, Leuvenhem		0	0	0	0			Rob Vogel
	Bronkhorsterw aarden		0	0	0	0			Rob Vogel
	Cortenoever		0	1	0	1			Rob Vogel, Marcel Ruijs
	Stokebrand, Bronsbergen, Zuidw ijk		0	0	0	0			Rob Vogel
	Tichelw aardese Uiterw aard bij Hoven		0	0	0	0			Rob Vogel, Michiel vd Weide
	uiterw aard bij Industrieterr. Zulphen		-	-	-	0			Rob Vogel
	Rammelw aard		-	-	-	0			
	Nijenbeek		0	0	0	0			Harm Schoten, Mariet Corstiaensen, Peter Lindeboom
	Ravensw aarden		0	0	0	0			Gerrit Arfman
	Wiperw aarden		0	0	0	0			Harm Schoten, Mariet Corstiaensen, Peter Lindeboom
	Epsw aarden		0	0	0	0			Gerrit Arfman
	Veenoordkolk en Bolw erksw eide		0	0	0	0			Harm Schoten
	Ossenw aard en De Hoven		0	0	0	1	1		Harm Schoten, Adrie Hottinga cs
	Dorperw aarden		0	0	0	0			Adrie Hottinga cs
	Buitenw aarden		0	0	0	0			Ronald Groenink, Wessel Slob, Mike Hirschler
	Keizers- en Stobbenw aarden		0	0	0	0			Ronald Groenink, Wessel Slob, Mike Hirschler
	Randerw aarden		0	0	0	0			Ronald Groenink, Wessel Slob, Mike Hirschler
	Buitenw aarden Welsum		0	0	0	0			Adrie Hottinga cs
	Welsummer en Veessw aarden		0	0	0	0			Adrie Hottinga cs
	Olsterw aarden		0	0	0	0			Ronald Groenink, Wessel Slob, Mike Hirschler
	Hengforderw aarden		0	0	0	0			Ronald Groenink, Wessel Slob, Mike Hirschler
	Roetw aard		0	0	0	0			Ronald Groenink, Wessel Slob, Mike Hirschler
	Duursche Waarden		0	0	0	0			Wil Gerritse, Klaas Spijker
	Buitenw aarden Wijhe		0	0	0	0			Wil Gerritse, Klaas Spijker
	Vorchter- en Marlew aarden		0	0	0	0			Adrie Hottinga cs
	Herxerw aarden	0	0	0	0	0			Jacob van Weele, Wil Gerritse, Klaas Spijker
	Windesheim		0	0	0	0			Wil Gerritse, Klaas Spijker
	Hoew aard	1	1	0	0	1			Roel Janssen
	t Kromholt, Wapenveld		0	1	0	1			Roel Janssen
	Harculo		-	1	1	1			Jan van Dijk
	Schellerw aarden		-	-	-	0			
	Engelse Werk		0	0	0	0			
	Gelderdijsche Waard, Aerosoltw eerde		0	0	0	0			Roel Janssen, Kees Kuijper
	Odenelerw aard en Odenelerlanden		-	-	-	0			
	Spoolderhank		-	1	0	1			Johan Roeland, Kees Kuijper
	Vreugderijkerw aard		0	1	1	1			Pieter Doornbos, Ruben Kluit, Melchior v Tw eel
	Veecaten		-	-	-	0			Gerrit Gerritsen
	Zalkerbos	0	0	0	0	0			Herman van der Hart, Roel Janssen
	Bentincsw ellen		0	0	0	0			Roel Janssen, Herman vd Hart
	Koppelerw aard		-	-	-	0			Jeep Kuiper
	Scherenw elle		0	0	0	0			Jeep Kuiper
	Onderdijsche Waard	0	-	-	-	0			Herman van der Hart
	Kampen- Keteleiland/Ramspol		-	-	-	0			
	totaal IJssel	2	1	4	2	1	8	0	0
Regio/prov.	Gebied	<30mei	30/31mei	>juni<	20/21juni	>23 juni	max/tot	1mei	20/21juni
Ov/Geld	Zw arte Water		0	1	0	0	1		Jeroen Bredenbeek
(excl. riviere	Langenholte/Overijsselsche Vecht	1	1	3	0	0	3		Pieter Doornbos, Marw in Balje, Kees Kuijper, Jacob vd Weele
	Mastenbroek, Jutjesriet		0	1	0	1	1		Gerben Mensink
	Polder Dronten, Kampen	1	1	0	0	0	1		Peter Kuiper, Martin Jansen
	Mblenpolder, Windesheim		-	-	-	-	0		
	Aamsveen, Enschede	1	-	-	-	-	1		Rudi Zielman
	Onderlanden, Regge bij Giethmen		-	-	-	1	1		Gerbrand Groen
	De Kolenmieten, Den Ham		-	-	-	1	1		Freek Schutte
			-	-	-	-	0		
Flevoland	Burchtkamp, Meerkoetw eg		0	1	1	1	1		Nico Dijkshoorn
	Industrieterrein Zuiderpoort, Lelystad		0	0	0	0	0		Nico Dijkshoorn
	Natuurpark, Lelystad		0	0	0	0	0		Nico Dijkshoorn
	Greppelveld		0	0	0	0	0		Martin Jansen
	Kievitslanden		-	-	-	-	0		
	Gruttoveld		-	-	-	-	0		
	De Wildw allen		0	0	0	0	0		Nico Dijkshoorn
	Oost-Flevoland	1	0	0	0	0	1		Johan Janssen, Hans Docter ea
	Dodaarsw eg, Zeew olde		-	1	-	-	1		Rens Huizinga
	Lelystad, Meerkoetw eg		0	0	0	0	0		Nico Dijkshoorn
	Zuid-Flevoland overig		-	-	-	-	0		
	Zeew olde, Bosruiterw eg		-	1	0	1	1		Pim Julsing ea
	Schokland, Ens	1	1	2	1	1	2		Roelof Duijff, Guido Berger, Rick vd Starre

Regio/prov.	Gebied	<30mei	30/31mei	>juni<	20/21juni	>23 juni	max/tot	11mei	20/21juni	
Friesland	Tjongervallei		0		0		0			Freddie de Vries
	Lindevallei		-		-		0			Tom Jager
	Oude Venen		1		1		1			Loes en Evert Jan Rotshuizen, Gerrit Jellema
	Polder De Dulf, Koningsdiep, Tijnje	1	2	2	2	2	4			Sander Veenstra, R.Fiemersma, de Jong
	Sneekermeer, Sneek		-		-		0			
	Zwagermieden		-		-	1	1			Marchel Stienstra, Marcel van Kammen
	Fochteloerveen		0		0		0			Herman Feenstra
	Lauwersmeer eo (friesse deel)		0		0		0			
			-		-					
Drenthe	Reestdal (incl. Overijssel)		-		-		0			
	Vledder en Waps.Aa, Oude Vaart Wveld		-	2	0	1	2	11		Arend Jan van Dijk
	Havelterberg		-		0		0			Arend Jan van Dijk
	Drentse Aa, De Vledders, Westerlanden		-	2	0		2			Bertus Bats
	Oudemolensche Diep		-		0		0			Wergroep Drentse Aa
	Schipborgsche Diep		-		0		0			Wergroep Drentse Aa
	Rolder- & Anderensche Diep, Anderen		-		0		0			Wergroep Drentse Aa
	Taarlosche Diep		0	2	1	1	2			Gerjon Geling, Eelke en Dick Schoppers
	Balloerveld, Gasterensche Diep		1	1	0		1			Herman Feenstra, Dick Schoppers
	Deurzer/Loonediep		-		0		0			Wergroep Drentse Aa
	Amerdiep, Geelbroek		-		0		0			Wergroep Drentse Aa
	Hunzedal/Breevenen		-		0	2	2			Dick Schoppers, Gerrit Udding
	Bosmanslanden, Exloo		1	2	0		2			Pascal Wink, Folkert Jan Hoogstra
	Oostervoortsche Diep		0	0	0		0			Roelof Blaauw
	Elperstroom, Eip		-		0		0	1		Harrold Steendam
	Tempel- en Eenerstukken		-		0		0			Jan Lok
	Exloosche Landen, Uilenbroeken	4	1	1	4	3	4			Roelof Manting, Martijn Versluijs, Henk Steenbergen cs
	Gasselternijveen		1	1	0		1			Henk Jan Ottens
	Zuidlaardermeer		-		0		0			Dick Schoppers ea
	Eelder- en Peizermade, Onlanden, Matsloot	1	1		2	2	3	4	1	H.Boerma, A.vd Spoel, S.Schiperoort, EJ Slot, B.Bats
			-		-					
Groningen	Oldambt	2	23	1	2	3	27			Kees Koffijberg, Bart-Jan Prak, Dirk Moerbeek, Ben Koks, Henk-Jan Ottens, Han Bouman
	Lauwersmeer e.o.		-		-		0			Avifauna Groningen
	Noord-Groningen, akkers ro Warfhuizen		-		-		0			Rommert Cazemier
	Grootegast		-	1	0		1			Teunis Ustra
	Leekstermeer/Polder Leutingewolde		0		0		0			Rene Oosterhuis
	Polder Westerleesche Lagemeede, Winsch	1	-		-		1			Pieter vd Luit
	Polder de Oude Riet		-		1	3	4			Anne Zwart
	Westerbroekstermadepolder		0		0		0			Guido Meeuwissen
	Schildmaar, Siddeburen	1	-		-		1			Henk Jan Ottens
	Noorder, Molenkolonie		-	1	-		1			Willem Jan Fontijn
	Bovenvennen, Slochteren		-	1	-		1			Willem Jan Fontijn
	Zuidelijk Reitdiepdal		0		0		0			Piet Pepers
	Noordelijk Reitdiepdal & akkers omgeving		-		-		0			
	Noordpolderweg eo, Den Andel	2	2	4	0		4			Jan de Vries, Madeleine Postma, Kees Koffijberg, L. Meinardi
	Loppersum, Wirdumerweg		-	1	-		1			Peter Hartman
	Oosterpolder, Haren	1	-		-		1			Guido Meeuwissen
	Harkstede Diemerweg	1	-		-		1			Thijs Glastra
	Noordwoldweg, Zuidwold	1	-		-		1			Mark Reysoo
	Ruiten Aa, Sellingen, Ter Wupping	2	0		0		2			Fer Schipper, Nico de Vries
			-		-					
restNL	Nieuwkoopse plassen	1	-		-		1			Eric Brandes
	Kleimeer, Koedijk		-	1	1	1	1			Pierre vd Wielen, Alma Leegwater
	Ameliepolder, Uzendijke		-		-	1	1			Eric Martijn
	Buggenum		-	1	-		1			Ivo Meeuwissen eva
	Lisse		1		-		1			Eric Breed
Nederland	alle gebieden	25	38	39	20	24	102	15	2	